

Zaszyfrowana wiadomość

Zaszyfrowana wiadomość

Szyfrowisko

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Szyfrowisko

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

1 17 4 32 26 17 23

Zaszyfrowana wiadomość

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Powyższy szereg liczb to zaszyfrowana wiadomość. Uważnie czytaj i rozwiązuj ćwiczenia, a dowiesz się, co ona oznacza.

Ćwiczenie 1

Odpowiedz na poniższe pytania:

- W jaki sposób przekazujemy sobie informacje, jeśli nie możemy się spotkać?
- Co zrobić, jeśli chcemy, żeby nasza wiadomość była tajna?
- Czy spotkałeś lub spotkałaś się już z zaszyfrowanymi informacjami?

Ciekawostka

W dawnych czasach do przekazywania informacji używano **pisma obrazkowego**. Jeden obrazek oznaczał jedno słowo (np. kółko symbolizowało słońce). Dowiesz się więcej na ten temat podczas lekcji historii poświęconych powstaniu pisma.

Pismo hieroglificzne używane przez starożytnych Egipcjan (powstało ok. 3000 r. p.n.e.)

Źródło: Shutterstock, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

Zapisywanie informacji za pomocą obrazków było czasochłonne i skomplikowane. Dlatego wymyślono inny sposób, by ludzie mogli przekazywać sobie wiadomości. Znasz go?

Domyślasz się już zapewne, że do rozszyfrowania naszej wiadomości potrzebny będzie alfabet. Jak dobrze go znasz? Sprawdź, wykonując poniższe ćwiczenia.

Ważne!

Alfabet (abecadło) to zbiór liter danego języka ułożony w określonym porządku. Polski alfabet składa się z 32 liter, które ułożone są w następującej kolejności: a, ą, b, c, ć, d, e, ę, f, g, h, i, j, k, l, ł, m, n, ó, o, ó, p, r, s, ś, t, u, w, y, z, ź, ż.

Polecenie 1

Sprawdź swoją znajomość alfabetu. Gdy udzielisz prawidłowej odpowiedzi, ramka podświetli się na zielono, gdy błędnej - na czerwono. W każdej chwili możesz przerwać zabawę, naciskając STOP, ale lepiej trochę poćwiczyć.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Posłuchaj nagrania. Zapisz poniżej lub w zeszycie usłyszaną wiadomość.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D12CHdZf5>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie, w którym przeliterowane zostało zdanie do odgadnięcia przez ucznia.

Ćwiczenie 3

Jeśli nie udało ci się zapisać całej wiadomości, odtwórz pojedyncze słowa. Słuchaj i notuj.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D12CHdZf5>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie, w którym przeliterowane zostało pierwsze słowo do odgadnięcia przez ucznia.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D12CHdZf5>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie, w którym przeliterowane zostało drugie słowo do odgadnięcia przez ucznia.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D12CHdZf5>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie, w którym przeliterowane zostało trzecie słowo do odgadnięcia przez ucznia.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D12CHdZf5>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie, w którym przeliterowane zostało czwarte słowo do odgadnięcia przez ucznia.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D12CHdZf5>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie, w którym przeliterowane zostało piąte słowo do odgadnięcia przez ucznia.

Polecenie 2

Za tobą ćwiczenie zapisywania wiadomości odczytywanej litera po literze. Teraz poćwicz literowanie.

1. Na rozgrzewkę przeliteruj swoje imię, nazwy ulubionych zwierząt lub potraw.

2. Wybierz jedno z poniższych słów i przeliteruj je:

- włóczykij,
- podróżnik,
- wędrowiec,
- koczownik.

Ćwiczenie 4

Uzupełnij luki odpowiednimi wyrazami spośród podanych poniżej.

- człowiek lubiący się włóczyć, chodzić bez określonego celu z jednego miejsca w inne

- człowiek przebywający drogę do jakiegoś odległego miejsca

- człowiek przebywający pieszo długą drogę z jednego miejsca w drugie

- człowiek prowadzący wędrowny tryb życia, polegający na ciągłej zmianie

miejsca pobytu ze względu na poszukiwanie żywności, wody lub pastwisk dla hodowanych zwierząt

podróżnik

wędrowiec

koczownik

włóczykij

Ćwiczenie 5

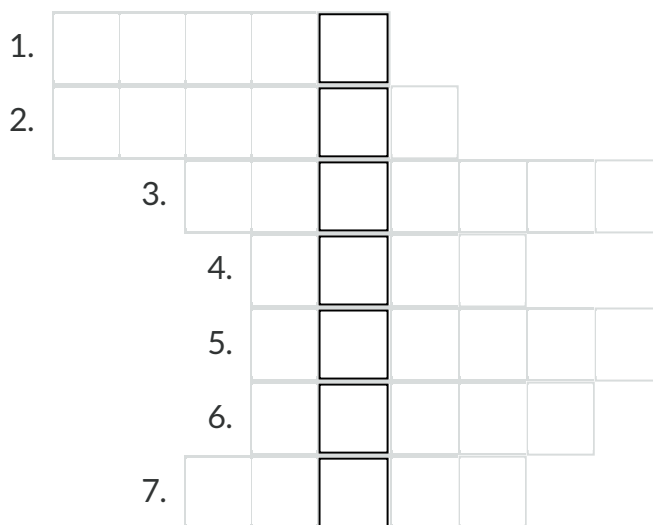
Wyjaśnij, co łączy, a co różni osoby, które nazywamy włóczykijem, podróżnikiem, wędrowcem i koczownikiem. Ułóż po jednym zdaniu z każdym z nich.

Polecenie 3

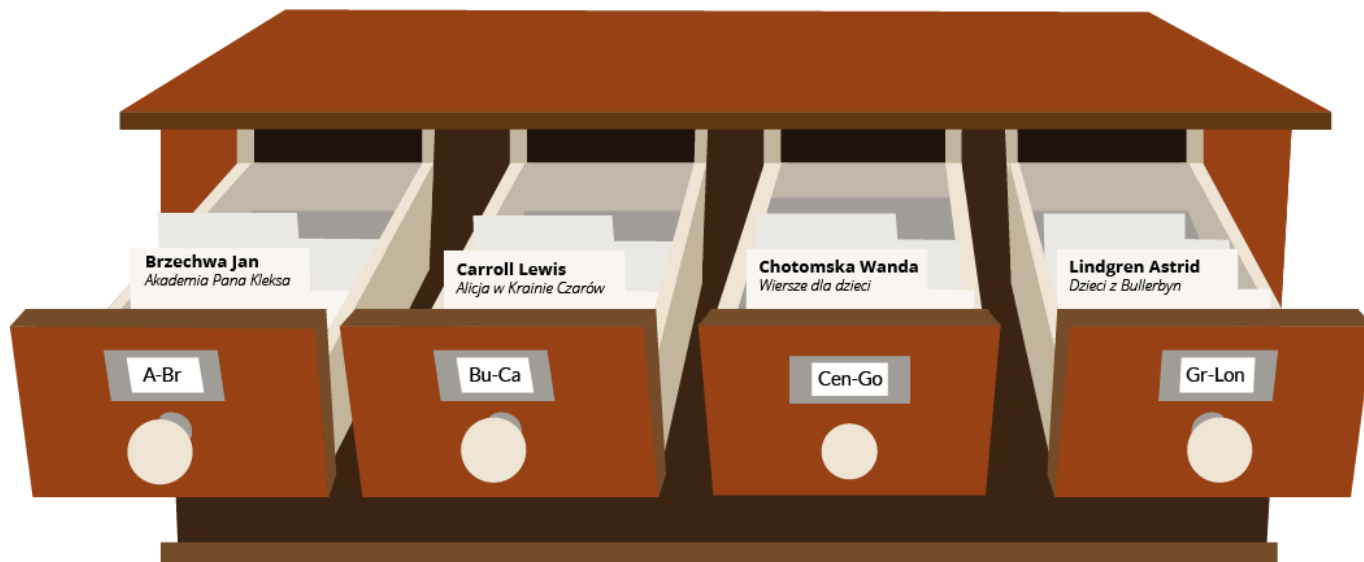
Już w [starożytności](#) ludzie przesyłali sobie zaszyfrowane informacje. Tajną korespondencję prowadził wódz rzymski [Juliusz Cezar](#). Obejrzyj film i samodzielnie wykonaj maszynę kodującą szyfrem Juliusza Cezara.

Ćwiczenie 6

Czy wiesz, jak nazywa się spis przedmiotów należących do jakiegoś zbioru ułożony w określonym porządku? Rozwiąż krzyżówkę, a poznasz odpowiedź.

1. Wyjazd pod namiot.
2. Przyrząd z igłą, która wskazuje biegun północny.
3. Urządzenie na baterie dające światło.
4. Bez niej trudno znaleźć drogę.
5. Zmieści się w nim ekwipunek podróżnika.
6. Środek lokomocji z dwoma kołami i pedałami.
7. Odmierza czas.

Dawny katalog biblioteczny

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 7

Kiedyś w każdej bibliotece znajdowały się takie katalogi, jak ten przedstawiony powyżej. Wyjaśnij, w jaki sposób zostały w nim ułożone [karty katalogowe](#).

Ćwiczenie 8

Rozwiąż test.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

W której szufladce katalogu bibliotecznego umieścisz utwory Jakuba i Wilhelma Grimmów?

☐ Ma-Mo

☐ Wie-Wr

☐ Gra-Iz

☐ Ja-Je

☐ Am-Asn

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

W której szufladce katalogu bibliotecznego umieścisz utwory Hansa Christiana Andersena?

☐ Wie-Wr

☐ Ja-Je

☐ Ma-Mo

☐ Am-Asn

☐ Gra-Iz

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

W której szufladce katalogu bibliotecznego umieścisz utwory Adama Mickiewicza?

☐ Wie-Wr

☐ Gra-Iz

☐ Ma-Mo

☐ Ja-Je

☐ Am-Asn

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Złam szyfr

Ćwiczenie 9

Jesteś coraz bliżej odczytania tajnej wiadomości zaszyfrowanej za pomocą liczb. Przed tobą jeszcze kilka kroków.

Pchnąć w tę łódź jeża lub ośm skrzyń fig.

Dziwne zdanie, prawda? Żeby poznać kolejne wskazówki, odpowiedz na poniższe pytania.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Ile jest liter w zdaniu „Pchnąć w tę łódź jeża lub ośm skrzyń fig.”?

☐ 33

☐ 32

☐ 31

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Ile jest liter w polskim alfabecie?

☐ 33

☐ 32

☐ 31

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Czy w zdaniu „Pchnąć w tę łódź jeża lub ośm skrzyń fig.” powtarza się któraś litera?

☐ tak

☐ nie

Ćwiczenie 10

Ponumeruj zgodnie ze wzorem kolejne litery w zdaniu „Pchnąć w tę łódź jeża lub ośm skrzyń fig”.

Litera	Liczba	Litera	Liczba	Litera	Liczba
P	1	ł	10	O	
C	2	Ó		Ś	
H	3	D		M	
N	4	Ż			
Ą	5			S	
Ć	6	J		K	
		E		R	
W	7	Ż		Z	
		A		Y	
T	8			Ń	
Ę	9	L			
		U		F	
		B		I	
				G	

Właśnie udało ci się odkryć kod, którym została zapisana tajna wiadomość!
Aby ją odszyfrować, wykonaj poniższe ćwiczenie.

Ćwiczenie 11

Pod każdą liczbą wpisz odpowiednią literę, korzystając z tabeli z poprzedniego ćwiczenia.

1	17	4	32	26	17	23

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Czy wiesz, co oznacza słowo, które jest rozwiązaniem poprzedniego ćwiczenia? Tak możemy nazwać zdanie o jeżu i skrzyniach.

Pangram to zdanie,
w którym występują
wszystkie litery alfabetu.
W idealnym pangramie
żadna litera się nie powtarza.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 4

Pangram to doskonała baza do stworzenia tajnego szyfru. Poszukaj w dostępnych źródłach (np. w internecie) innych pangramów i wybierz ten, który łatwo zapamiętasz. Sprawdź, czy to zdanie na pewno jest pangramem (zawiera wszystkie litery alfabetu). Ponumeruj litery w zdaniu i już możesz przysyłać przyjaciołom sekretne wiadomości. Oczywiście oni też muszą wiedzieć, który pangram jest szyfrem!